

NOORD-BRABANDER.

Directie-Beleg
Quid. 2000

NOMMER 105

'S BOSCH. DONDERDAG, 1 SEPTEMBER 1848.

Italië.

BOLOGNE, 14 Augustus.

De Pruisische troepen, die bestemd zijn om in Rome te vallen beloopt thans 5 of 6000 man. Zij zijn voorzien van artillerie, van munitie en van al het noodige materieel, om met kracht de legation binnen te gaan.

Polen.

WARSCHAU, 17 Augustus.

Den 15 en 16 dezer zijn schrikkelijke dagen voor ons geweest. De patriotische club, reeds lang tegen de gezagvoorders verbittert en misnoegd, dat de generaal Jankowski niet ter dood werd veroordeeld, besloot eindelijk geweld te oefenen. Men is dus sinds ten acht uur, sedert de club eenen formelen aanslag maakte op de regering, den generaal Jankowski uit te leven. Daarop ging het naar het kasteel, waar de 200 nationale gardes, die er zich bevonden, nationaals tegenstand boden; die zeven aldaar opgesloten staatsgevangenen werden in huone vertrokken vermoord, vervolgens gedeeltelijk in den Rijnstein geworpen, gedeeltelijk met de beenen aan de lantaarnpalen opgehangen. Van hier ging het naar de woningen van verscheidene in de straten gesproken personen en naar het werkhuis, waar niet alleen de agenten der vorige politie, maar ook de schuldenaars gevangen worden gehouden. Velen derzelve werden zonder bijzondere navraag omgebracht en vervolgens opgehangen. Zoo werden in den eersten nacht vijf en dertig personen naar leven, onder anderen de generaals Jankowski, Bukowski, Hurty, Sułkowski, en Dombkowski; de russische kamerheer Fetshchov; eene russische dame, Baranow genaamd, de reeds vrijgesprokene staatsraad Hankiewicz, de majoor Petrikowski, de commissaris Janda, de politie-agenten Birbaum, Macrot, Schleg, Jymanowski en de vrijgesprokene auditor Bossel, is met moeite door den generaal Krukowiski gered geworden. Gisteren middag werd een gewelddadige krijgsgevangene russische ritmeester van den wagen afgevoerd en op een gruwelijke wijze vermoord, en 's namiddags de curator der scholen Rawski, aan eenen lantaarnpaal opgehangen. De generaal Krukowiski werd 's nachts nog op nieuw tot gouverneur benoemd; zijn eerste werk was militaire versterking te laten aanrukken, zoodat men dergelijke gruwelen niet wel weder te verwachten kan. De Londen van Oostenrijken Frankrijk hadden, vanuit de regering niet meer in staat was om eenige bescherming te verlenen, reeds hunne massen gevraagd. Zij hebben echter had op daartoe aan hen gedaan verzoek, besloten om nog niet te vertrekken. Heden is de bestaande regering ontbonden, en staat de generaal Krukowiski met uitgebreide volmagt aan het hoofd des gouvernementes. Overeenkomstig de magt, welke hij bezit; heeft hij den generaal Proudzyński tot opperhoofd der armee benoemd, welken post deze ook schijnt aangenomen te hebben. Te Warschau zijn heden vele troepen op de pleinen gelegerd om de rust te handhaven.

Zwitserland.

BAZEL, 21 Augustus.

In het canton van Basel zijn onlusten uitgebarsten; men paart dezelve met eene misnoegdheid, welke in vele gemeenten bestaat, en die zich geopenbaard had door eene ellendige muur (charivari), eenigen tijd geleden te Basel uitgevoerd. Den 16 zijn de ongeregeldeheden andermaal begonnen, die haren oorsprong of voorwonder hadden in het in hechtenis nemen van drie personen te Liestal gevat en beschuldigd van poging tot moord tegen een lid van den grooten raad. Den 18 vroegen twee en twintig raadsheeren van de partij des volks, zonder dat men weet waarom, hun ontslag, welk verzoek niet aangenomen werd. Den 19 was men verplicht troepen naar Liestal te zenden, waar veertig raadsheeren bijeen gekomen waren.

Op denzelfden dag vorderden personen, welke zelden afgevaardigden des volks te zijn, van den magistraat dier stad de overgave van eene dépêche, welke hij van het gouvernement ontvangen had. Deze was verplicht daarin te bewilligen, en kort daarna betekende men hem dat hij zich te verwijderen had, daar de regering van Basel niet meer erkend werd. Te Sissach bedreigde men ook het leven van den magistraat en er werden aldaar vrijheids-boomen geplant. Om reden van deze daden bragt de regering de militie op de been en zond dezelve naar Liestal, waar door de leden van het zich noemende provisionele gouvernement, in januarij opgericht, eene proclamatie was afgekondigd,

bij welke proclamatie alle burgers van dat kanton van hande aan de regering van Basel gedane eeden ontslagen werden. Heden, morgen den 21, zijn 7 à 800 man op Liestal aangekomen. In het gezigt der stad gekomen zijnde bood zich een parlementair aan om met de opstandelingen te spreken, maar deze wilden naar geene schikking hooren, terwijl zij voortgingen uit de vensters op de onzen te schieten. De kommandant wilde aanstands eenen aanval doen; maar, om de stad te sparen, koos hij de partij om zich te verwijderen, hebbende hij 2 dooden en 20 gewonden. Alles is te Basel thans onder de wapenen.

(Journal de Bâle.)

(Een brief uit Basel van den 22, stelt de zaken niet geheel en al voor gelijk het dagblad. Wij lezen daar: Men heeft van drie tot tien uren des morgens onophoudelijk gevochten. De opstandelingen hadden hulpstroepen uit andere kantons bij zich, onder andere uit de kantons van Soleure en Argovie. Onze troepen trokken, na eenen levendigen tegenstand, Liestal binnen, hetwelk zij driemaal namen en herstelden; maar door gebrek aan munitie, vochten zij op den aftogt en kwamen des namiddags om twee uren te Basel terug. Wij hebben tien dooden en vijftig, waaronder vele zwaar gewonden gehad. Het verlies der opstandelingen is ten minste eens zo veel. Men bezet de bolwerken van de stad op nieuw weer met kanonnen, en de geheele burgerij is onder de wapenen. Men hoop dat de rijksdag tusschen heiden zal komen, maar men spreekt sterk van eene afscheiding der stad en van het land.)

Frankrijk.

PARIS 26 Augustus.

De algemeene raad van het departement de la Seine heeft besloten, dat er eene som van 150,000 fr. zou worden toegevoegd aan de herstelling der kerk St. Germain l'Auxerrois. Wij maken deze daad van regtvaardigheid toe. Dit schijnt het, dat men het ontwerp der ontgane straat heeft laten varen, of ten minste, dat men erkend heeft, dat de uitvoering van dat ontwerp niet bestaandbaar was met de bewaring der kerk.

Eene koninklijke ordonnantie, onder dagteekening van den 18, autoriseert het afbreken der gebouwen van het aartsbisdom, welke wegens derzelver staat van bouwvalligheid, zoo men ze niet meer kunnen hersteld worden, en geeft tot woning van Mgr. den aartsbisschop een hotel op in de russische straat. Aldus voltoeft het gouvernement de door de volkswoede begonnene verwoesting; wel verre van eene groote onregtvaardigheid te herstellen, zet het dezelve voort en wettigt die. In de ordonnantie wordt gezegd, dat de bouwvallige staat der gebouwen niet veroorloofde dezelve te herstellen; maar dat is slechts een voorwendsel, dewijl Mgr. de aartsbisschop had aangeboden, zelf zich met de tot herstel van zijn paleis noodzakelijke onkosten te belasten. Men zegt, dat de prelaat tegen de ordonnantie geprotesteerd en zich beklagd heeft, dat men de kerk van Paris beroofde van een noodzakelijk gebouw, voer het grootste gedeelte door zijne voorgangers gebouwd, en hetwelk door de dom van zijnen zetel was. Dewijl dit gebouw niet hersteld kon worden, kwam het met begaafte aartsbisschoppen te ligg. Het werd d'it, dat men hun in de plaats aanwist, is geenszins voor hun geschikt. Het is van Notre-Dame; het studeert Mgr. den aartsbisschop van zijne kerk, van zijne grootkerk en van zijn kapittel af. Het huis is voorts ongemakkelijk en slecht verdeeld, het heeft hoegenaamd geenen tuin. Zou het niet geveiligd worden, want zijn niet hem te verstaan ontrekt de kerk van een lokaal, en is het niet te verwonderen, dat men zich eender maatregel neemt zonder hem daarvan kennis te geven, en dat men zijne woning afbreekt zonder hem zelve te hooren en zonder zijne redenen te onderzoeken. Waarlijk onze ministers stellen zich met hem niet gelijk in handelwijzen, beleeftheid en achtiging; en deze wijze van handelen herinnert aan de handelwijze van den heer Odillon-Barrot, die, in de maand november II. préfet van de Seine zijnde, aan Mgr. den aartsbisschop schreef, dat men hem, wegens de afwezigheid, uit zijn bisdom, drie maanden tractement deed ophouden. Zoo behoefde men eene prelaat, waarvan men het huis geplunderd en alle men bezit verwoest had, die zijne boeken, zijn zilverwerk, zijne effecten, in één woord, alles verloren had, die blijkbaar in het aartsbisdom zijne residentie niet kon houden, nog daarenboven onder het valsche voorwendsel, van een gedeelte van zijn tractement; want een ieder wist, dat, indien Mgr. de aartsbisschop verpligt geweest was zich ter zijde te houden, hij zijn bisdom niet zou verlaten hebben; of op zijn hoogst hetzelfde niet zou verlaten

hebben, dan om slechts eenige dagen op een naburig landgoed te gaan doorbrengen. Er bestond dus in dezen hatelijken maatregel eene sijnheid van barbaarschheid en eene vervolgzucht welke over het menschlievend karakter en den geest van billijkheid van den gewezenen prefect van de Seine kunnen doen oordeelen.
(Ami de la Religion)

— Eene ordonnantie des Konings, onder dagteekening van den 21 dezer, behest het volgende:

— Elke aanvraag om schadeloos te worden gesteld wegens de verliezen, welke ten gevolge der omwenteling van juli 1830 hebben plaats gehad, zal overeenkomstig de wet van den 30 augustus 18. moeten gedaan worden vóór den 15 september aanstaande, stipt tijdstip en vervalving medebrengende.

— Men leest in een zeker dagblad het volgende:

— Er is onder een zeker getal pairs kwestie, om tegen de vernietiging der erfelijkheid van het pairschap en der nieuwe constitutieve wet van dat ligchaam te protesteren. Indien wij wel onderrigt zijn, zou de maarschalk *Macdonald* belast wezen om deze aete den Koning ter hand te stellen.

— Men leest in de *Tribune* het volgende:

— De maarschalk *Macdonald* heeft de kancellarie van het Legioen van Eer verlaten, om een vertrek in het hôtel de la Terrasse te nemen. Waartoe deze verwijdering?

— De *Gazette de Nuremberg* spreekt van eenige nieuwe ongeregeligheden, die op verschillende punten van Hongarije hebben plaats gehad.

— De Dey plooit zich geheel en al naar onze gebruiken; hij heeft, bij voorbeeld, de visite-kaartjes aangenomen, en de zijnen houden: *M. Hussein, ex-doy van Algiers*.

— De heer *Pelat*, pastoor van Robiom (Vaucluse), heeft, bij gelegenheid van den lijkdienst, dien hij den 27 juli gevierd heeft, eene redevoering uitgesproken, waarin hij betoogd heeft, dat de godsdienst, wel verre van der vrijheid vijandig te zijn, er het beginsel en de volstreckte steun van was.

— De christelijke godsdienst, zeide hij, is zoodanig het beginsel en de zuiverste bron der ware vrijheid, dat zij, als onafscheidelijke broeder en zuster, slechts die streken bewonen, waar de volken hen in dezelfde vereering en in dezelfde liefde mengen... In de beschermende schaduw van den waren godsdienst des Evangelie's, dat onsterfelijk charter der christenen, schenkt de vrijheid, vruchtbaar in weldaden, dezelve overvloedig aan alle klassen der maatschappij, die zich dezelve door hunne deugden waardig maken, door de regten van alle menschen, met onuitwisbare letters in dat goddelijk charter geschreven, met eenen onschendbaren eerbied te omgeven. Maar wordt de godsdienst van de aarde verbannen, noodzaken de misdaad en de ongodsdienstigheid denzelfden om naar den hemel, van waar hij is nedergedaald, terug te keeren, welk een verschrikkelijk afbeeksal van den chaos en de hel! Geen altaar meer! Geen vrijheid meer! De losbandigheid en de regeringloosheid komen met haren afschuwelijken stoet van snoode menschen, in wier oogden de regtvaardigheid niets heiligs, de deugd niets eerbiedwaardigs heeft, te voorschijn. De saturnalia des verderfs, de ijsselijkheden eener lage dwingelandij, ziedaar hetgeen hunne plaats inneemt.
(Ami de la Religion.)

— De hertogen van Orléans en van Nemours zijn heden van Brussel, te Parijs teruggekomen.

Belgie.

BRUSSEL, 27 Augustus.

Leopold I., Koning der Belgen, aan alle tegenwoordigen en toekomstenden heil, enz.

Zijn bevelend bij het leger, te weten:

De generaal *Malherbe* tot kommandant der eerste afdeling, eerste brigade.

De generaal *de Tubor* tot kommandant van de tweede afdeling, eerste brigade.

De generaal *Clump* tot kommandant der tweede afdeling van dezelfde brigade. En

De generaal *Nypels* tot kommandant eener brigade te Luik, welke reeds naar hare bestemming is vertrokken.

Bij een besluit, van den 16 gedagteekend, wordt bepaald, dat de corpsen van den eersten ban der burgerwacht, welke in actieven dienst gesteld zijn, onmiddellijk naar de gemeenten, tot welke zij behooren, zullen gerigt worden.

— Bij besluit van den 19, worden alle officieren, welke bij den staf zullen geplaatst worden, aan een voorloopig examen onderworpen.

— Bij een derde besluit heeft de Koning den generaal *Goethals* benoemd tot kommandant der militaire divisie, waarvan Brussel de hoofdplaats zal zijn, zullende de generaal *Tieken de Terhagen* hetzelfde kommando te Luik en de generaal *Wauthier* dat te Gent voeren.

— Men verzekert, dat alhier een nieuw protocol gekomen is, zinde n. 34, hetwelk de onderteekening van de plenipotentiarissen der vijf Mogendheden, Frankrijk daaronder begrepen, draagt; hetzelfde moech door sir *Robert Adair*, aan ons gouverne-

ment zijn medegedeeld geworden. Zie hier den voornamen inhoud van dit diplomatiek stuk:

— De plenipotentiarissen van de vijf Mogendheden meenen *Z. M. den Koning der Nederlanden en aan het belgisch gouvernement* den voorslag te moeten doen van eenen wapenstilstand van zes weken, gedurende welken de conferentie met hare goede diensten zal tusschen beide treden, om tot eene schikking tusschen Holland en Belgie te komen. Middelerwijl zullen de troepen van de beide oorlogvoerende partijen de stellingen heremen, die zij vóór de vijandelijkheden bezat hadden. De wapenstilstand wordt onder den waarborg der Mogendheden gesloten, en die der beide partijen, welke denzelfden in dat tijdverloop mogt verbreken, zon zich in onmiddellijken staat van vijandschap tegen haar stellen.

— De generaal *Niellon*, die zich alhier bevindt, heeft zijne aanstelling als kommandant der eerste brigade van de eerste afdeling bekomen.

— De baron *d'Hoogvorst* is, met zijne secretarissen en verder gevolg, gisteren avond, uit deze stad, naar zijn getantschap te Weenen vertrokken.

— De hertogen van Orléans en van Nemours zijn gisteren weder naar Frankrijk vertrokken. Het fransch hoofdkwartier wordt te Nivelles gevestigd; het 65ste regement van linie, dat thans te Lubeck, twee uren van Leuven, gekantonneerd is, vertrekt heden derwaarts.

— De fransche armee heeft haren terugtoeg angevangen: een groot gedeelte der troepen moet onmiddellijk in Frankrijk terug keeren. De beide cavallerie-regementen (de huzaren van Orléans en de lansiers van Nemours), die hier zijn, maken de voorhoede uit van het corps, dat door Brussel passeren moet. Eene andere colonne moet zich, over Namen en Mons, op Givet en Valenciennes rigten. Hoe groot het aantal is, dat blijven zal, is nog niet bepaald; het is echter te gelooven, dat, om ons aan geene nieuwe vijandelijkheden van de zijde van Holland bloot te stellen, ons kabinet van het fransche eene heilsame hulp tot aan het eind der onderhandelingen verkrijgen zal.

Van den 28.

Het protocol n. 34 enkel een voorstel zijnde de vijf Mogendheden aan Belgie en Holland gedaan, schijnt het, dat ons gouvernement geweigerd heeft tot hetzelve toe te treden, verklaarende, dat er in de maand November een onbepaalde wapenstilstand tusschen Holland en Belgie gesloten was geweest, dat deze wapenstilstand door de Belgen was geëerbiedigd geworden, en dat dienvolgens een nieuwe wapenstilstand, op zes weken tijds bepaald, nutteloos was.

— De bewegingen onder de fransche armee, honden, gisteren is het 25ste en het 65ste regement van linie van Wavres te Nivelles aangekomen. Deze troepen waren tegenwoordig bij de groote revue te Tienen, zij keeren naar onze zuidelijke grenzen terug, waar zij op den voet van oorlog zullen verblijven. Het eene zal te Mons, het andere te Maubange garnizoen houden. Het schijnt, dat het geheele corps van den maarschalk *Gérard*, op dien voet, deels in Belgie, deels in Frankrijk, langs de geheete grenslijn van Rijssel tot Givet toe echelonsgewijze zal gelegerd worden. Eenige regementen zullen echter op twee een weinig meer in het midden van Belgie uitstekende punten worden gekantonneerd. Het eene daarvan zal wezen Namen, het andere Nivelles, waar het nu stellig is, dat het hoofdkwartier zal gevestigd worden.

Gisteren op den middag zijn nog twee fransche regementen, het 1ste en 2ste, aan het hoofd waarvan de generaals *Hulot* en *Henrion* waren, te Brussel aangekomen.

Van den 29.

De tweede brigade fransche troepen der divisie *Hulot*, onder bevel van den generaal *Varonne* en uit de 19de en 38ste regementen van linie bestaande, is alhier gearriveerd, komende van Leuven. De Koning heeft dezelve in de Rue Royale, waar zij zich in bataille geschaard hadden, in oogenschouw genomen. *Z. M.* was vergezeld door den maarschalk *Gérard*, den generaal *Hulot* en werd gevolgd door eenen talrijken staf, waarbij men de generaals *Chasteler* en *Duvivier*, benevens den minister van oorlog *de Brocquere* opmerkte.

— Het fransche hoofdkwartier is, sedert gisteren, binnen deze stad gevestigd. De maarschalk *Gérard* bewoont het huis; dat de regent ter voren bewoond heeft. De officieren van den staf, waaronder vanden algemeenen betaalmester des legers begripen, hebben kwartieren in de stad gehaald.

— Het 4de regement fransche jagers te paard gaat te Dour nik bezetting houden en begeeft zich onmiddellijk, van Wavres, alwaar het gekantonneerd lag, derwaarts.

— Onderscheiden hoofdofficieren van den staf vertrekken heden naar de grenzen, om aldaar topografische bewerkingen, als het opnemen van plans, het bestuderen van het terrein, enz. enz. te bewerkstelligen.

ANTWERPEN, 27 Augustus.

Wij kondigen met het grootste genoege den handel en het

publiek aan, dat de vaart op de Schelde vrij is, zoo als vóór het hervatten der vijandelijkheden, zonder uitzondering van eenige vlag.

Zie hier den brief, dien de generaal Chassé aan den generaal de Tabor heeft gezonden:

Mijnheer de generaal.
Ik heb de eer u te antwoorden op uwen brief van gisteren, 26 augustus, n. 38, dat uit kracht eener beschikking van Z. M. den Koning der Nederlanden, gisteren avond aan den kommandant der flotille, voor Antwerpen gestationneerd, geworden, de vaart op de Schelde hersteld moet worden, zoo als zij bestond vóór het hervatten der vijandelijkheden, en dat ik, ten gevolge dier bepaling, de noodige orders gegeven heb, opdat er geene verhindering, zonder onderscheid van vlag, worde aangebragt.

Het is overtoellig u dien overeenkomstig uit te noodigen, de noodige bevelen te willen geven, ten einde de hollandsche vaartuigen, die tot gemeenschap der citadel strekken, eveneens geëerbiedigd worden en dat niet de minste vijandelijkheid tegen hunne vaart worde gepleegd.

De infanterie-generaal, opperbevelhebber der citadel van Antwerpen.
29 aug. 1831.
baron CHASSÉ.

Nederlandsche HERTOGENBOSCH, 31 Augustus.

Ten vervolge van de in ons vorig nummer medegedeelde lijst van gesnevelden, gekwetsten en vermisten bij ons leger, kunnen wij thans nog de volgende opgave mededeelen, betrekkelijk het verlies, door het mitgetrokken gedeelte der bezittingen van 's Hertogenbosch en Bergen-op-zoom geleden.

G E S N E U V E L D E N.

2de afdeeling Overyssele schutterij: — Harmen Strook, Jan Kamphorst en Jannes Kuipers, schutters.

G E K W E T S T E N.

3de afdeeling Zuid-Hollandsche schutterij: — A. Wallard, C. Gregor, D. van der Waard, W. A. J. de Peltse, G. Geestman, W. Pijffers en van der Steen, schutters. (Den naastvolgenden is het been afgezet.)

Utrechtsche schutterij: — J. F. Diemer, kapitein-adjudant; P. H. B. van Golstein, 1ste luitenant; A. G. J. Taets van Amerongen, 2de luitenant; E. Volman, sergeant-majoor (aan de gevolgen zijner wonden in het hospitaal te Bergen-op-zoom overleden); F. P. van Rooyen, J. C. van Brussel, en B. Sprang, korporals; E. de Winkel, J. Dentz, C. Krynders, A. Oosterlaak en B. W. Lammers, schutters.

2de Afdeeling Overyssele schutterij: — Gerrit Hassink, Hermen Oeyink en Willem Gerritsen, schutters.

V E R M I S T E N.

3de afdeeling Zuid-Hollandsche schutterij: — Van Kinschot, majoor (is levend gevonden); Diepenbroek, sergeant-majoor; van Lopik en D. van Wijk, korporals; Blom en H. Alt, schutters (deze vijf zijn waarschijnlijk gesneveld); P. Flippaart, C. Bekooy, Jac. van Ouweelen, W. van Altenhoven, Gerrit Weerlé (waarschijnlijk gesneveld); D. Wagemaker, A. Zandvliet en P. Plezien, schutters.

2de Afdeeling Overyssele schutterij: — Gradus Engberts, Jannes Klaaskate, Gradus Kiepe, Gerrit Jan Grave, Jannes Engbers, Jannes Olthof en Jannes Keyzers, schutters.

Corps maréchaussée: — Driese, brigadier; Snyders, Dingemans, Brouwer, Engelen, van der Taal en Gerritsen, maréchaussées.

— Te New York is een gedeelte van de in september 1829 geroofde juweelen van H. K. en K. H. de prinses van Oranje, ter waarde van 100,000 dollars, ontdekt; toen de hollandsche consul, de heer Huygens, zob zij zeggen, pogingen deed om den persoon, hij wien dezelve gevonden waren, een Italiaan, Carrara genoemd wordende, te doen vatten, wist deze het te ontlopen en was gevlugt, doch men geloofde dat hij het niet zoude kunnen ontsnappen.

POLEN.

Er bestaan vele vooroordeelen omtrent Polen: een der meest verspreide is, dat de natie geheel revolutionnair is en bij gevolg, anti-monarchaal en anti-godsdienstig, terwijl zij integendeel katholiek en monarchaal is. Het is van belang om het verkeerd gevoelen, waartoe men met betrekking tot deze edelmoedige natie vervallen is, beter te onderzigen. Wij zullen een begin maken met hetgeen den godsdienst betreft.

Men moet zich herinneren, dat de eerste oorzaak der ongelukken van Polen de openbare bescherming was, welke de keizerin Catharina, eene filosofe op den troon, aan de andersdenkenden verleende. Zij scheen daardoor eene daad van verdraagszaamheid: daar te stellen: en indertijd deed zij alken haar best, om haar dispotismus op dat ongelukkig land te leggen. Door het grootste gedeelte der poolsehe natie te willen nood-

zaken, om de aanhangers van de schismatike kerk tot het gouvernement en de administratie toe te laten, die de Keizerin in het stuk van godsdienst als opperhoofd erkenden, zij vervulde juist dat gene wat men in Frankrijk aan de ultramontanen heeft toegeschreven, door de geestelijke en wereldlijke magt bijeen te voegen en onder elkander te vermengen. De krachtige tegenstand der Polen tegen deze verregaande aanmatiging was geheel een geschil van vrijheid en nationale onafhankelijkheid. Het kwam er op aan om eenen vreemden invloed, die, onder voorwendsel van godsdienst, in hun land zocht door te dringen, te verwerpen of toe te laten. Wat de verdraagszaamheid betreft, de andersdenkenden hadden zich daarover niet te beklagen; volgens hunne eigene bekendtenis bestond deze voor hen op de uitgebreidste wijze. Meer dan twee honderd tempels werden voor hen naast de katholieke kerken opgericht; zij werden tot de provinciale en stedelijke posten en bedieningen toegelaten. Maar zij wilden in het gouvernement komen en aan de souvereiniteit deel hebben, tegen de woorden en den geest der constitutie, ja zelfs tegen de verbindtenissen en tractaten, welke bij haune toelating in den schoot der poolsehe maatschappij, op den voorgrond geplaatst waren.

Zoodanig was de algemeene wensch der natie, die hare vrijheden, indien deze aanmatigingen werden toegelaten, door eene woelige minderheid bedreigd zag. En, hetgeen bewijst hoezeer die vrees gegrond was, is dat het filosofische en liberale gedeelte der natie niet aarzelde om de vreemde tusschenkomst ter ondersteuning van hare pogingen tot overmeestering in te roepen, op dat 40,000 Russen in het jaar 1767 de vergadering kwamen omringen, welke de constitutie des lands verbasterde, nadat zij de onbedige vandedigers der poolsehe onafhankelijkheid vermoord, uitgeplunderd en verstrooid, de bisschoppen ongeligt en te vergeefs gepoogd hadden de boeren tegen de grondbegintars op te rokken.

Op deze wijze voorspelde het filosofische liberalismus der achttiende eeuw, voorgesteld door Catharina, Frederik en Josef, de verwoesting van Polen, door verdeeldheid onder deszelfs inwoners te zaaijen, daarna door met de wapens eene woelige minderheid te beschermen, die, daar zij in zich zelve de magt niet had, welke noodzakelijk was om eene kwade zaak op te houden, zich onder de bescherming van den vreemdeleing plaatste. De edele en trotsche katholieke bevolking was verontwaardigd over dezen aanslag tegen hare onafhankelijkheid en regten gerigt, kwam in opstand en vocht; zij werd, na met haar bloed, dien heldhaftigen grond te hebben geverfd, overwonnen. Het zieloogend Polen werd in stukken verdeeld, welke de overwinnaars, die uit naam der regten van het menschedom de wapens hadden opgewat en die de regten eener edelmoedige natie mislieden, onder elkander verdeelden. De traktaten van verdeling waren de misdad van eene door de filosofische en liberale partij, die het woospel van de fransche omwenteling was, ingebezemde staatkunde.

Catharina, Rhulieres zegt, de nieuwe magt overwegende, welke zij zoude verkrijgen door zich op de painhoopen van Polen te vestigen; te gelijk aan hare bijgeloovige onderdanen willende behagen en zich door de filosofen doen roemen; aan hare priesters gehoorzaamde en naar roem strevende, voorgevende uit liefde voor het menschedom wetten aan Polen te geven en hetzelfde tavens willende dienstbaar maken, door een gevolg der eerzucht aan den troon van Rusland eigen; zoo meende zij, dat zij zich souverein in de republiek zoude maken, door een regeringstelsel, dat aan eene vervoering gelijk was, zij ondernam om bij eene onafhankelijke natie en den godsdienst en de wetten te veranderen, dat is alles wat bekwame veroveraars, die de kunst bezaten om hunne overheersching te bevestigen, altoos bij de overwonnen volken geëerbiedigd hebben.

Dezelfde schrijver velt elders een vonnis, dat nog uitdrukkelijker is: «De filosofen, zegt hij, prezen dat werk zeer, zonder er aan te denken dat de grieksche geestelijkheid overal van den souverein afhankelijk en aan de tydelijke magt onderworpen, nooit in eenigen staat tot dergelijke regten verheven was; dat, met betrekking tot de leeraars der beide evangeli-sche heijdenissen, deze vereeniging van onafhankelijkheid en magt juist, strydig, was eenen vreemden met de grondbeginselen van de hervormingen... Maar met gewapende magt, onder het voorwendsel van verdraagszaamheid, misuoegen te verzamelen, haren eigenen godsdienst in een naburig land invoeren; aan hare priesters en aan haren adel, tegen den geest zelfs der godadiensten, welke zij beschermden, deel te geven; in één woord, de misbruiken van den godsdienst vermenigvuldigen; de lofredenaars van deze vrouw mogten, indien zij verkozen, in deze onderneming de stoutmoedigheid, het ondernemend vernuft, en de bekwaamheid om bij de naburige volken onlusten te zaaijen en de stoffen tot in haar niet, prijzen; maar men moest de liefde tot de menschheid, noch de filosofie, noch de staatkunde, roemen.»

Dit barbaarsch en anti-nationaal stelsel heeft Catharina en de verdeling overleefd. Deze vrouw, zonder mededogen, had de geheele bevolking der door de gedrochtelijkste overmeestering overwonnen provincien, gedwongen om het geloof harer vaderen af te zweeren en den schismatiken griekschen eeredienst, die in het stuk van godsdienst geene andere opper-

looflijkheid erkende als die der soevereinen van Rusland, te omhelzen. Hare opvolgers hebben dezelfde grondbeginselen gevolgd; want het is nu geen tien jaren geleden, dat de vereenigde Grieken in Athinauwendig werden om, ten minste uitwendig, hun geloof af te zweeren, en zij, die den moed hadden om tegenstand te bieden, hebben aan athenende vervolgingen ten doele gestaan. En Polen zeve, waar een zoo genaamt charter de vrijheid der onderscheidene godsdiensten waarborgde, zat een kwalijkgezinde invloed in alle betrekkingen der met Rome vereenigde Grieken en het gouvernement voor. Door dezelfde zijn vele miljoenen geloovigen aan het katholicisme ontrouwd.

Er is een oud nationaal spreekwoord, hetwelk zegt: Men onthoudt van eenen Pool gemakkelijk zinnenrek, als zelfs zijn vrees maar, zodra men hem zijn hembd wil ontnemen, neemt hij alles terug. De rok en het vest zijn de politieke rechten, die goddieren der aarde; het uitwendige leven; maar dat kleed, hetwelk het maat van het hart en aan de opperhuid is, is de katholicisme godsdienst, waarvan de Polen meer dan een het leven vasthouden. Hunne onderdrukkers wisten dit; ook ondernamen zij, overtuigd dat zij de wettige opstand zouden brengen; wanneer zij hunne leerstellingen en kerkelijke dierektie aanrandden, om hen door deze in verachting te doen vallen, langzamerhand ten onder te brengen. Men benoemde voor de Bisddommen priesters-boelingen, die de geschiktesten schenen om den verval van den godsdienst te bewerken. Eene bulle van den Paps drakte op het hoofd van den eersten bisschop van Polen; en drie bulle was gemotiveerd door buitensporigheden, waarvan de bijzonderheden zouden door zijn. Een ander, het moscovisch despotismus waardig werking, durfde aan de dienaars des Heeren lichamelijke straffen opleggen. Bij den dood van Keizer Alexander weigerde de geestelijkheid geboden aan eenen schismatieken vorst; uit welks naam men haar zulke smaadheden deed ondergaan; men dwong er haar toe, en de door geweld geopende monden prevelde aanvroepingen voor den verdrukker des vaderlands en den vijand van den nationaal godsdienst.

De geestelijkheid nam, in weerwil der voorzorgen van eenen achtendochtige dwingelandij alle gelegenheden waar om de regten van den godsdienst en die van het nationaaliteit, welke daar van onafscheidelijk zijn, te hertrijgen. Die eensgezindheid bij den dood van Kosciuszko, met welke de nagedachtenis van dien krijgsmans door luisterrijke lijkstaatsien, tot in den afgelegensten hoek van Polen vereerd werd, was een treffend en prachtig opvoerspel. De godsdienstige gezangemeet de kansel-welsprekendheid vereenigden zich om zijne vaderlandsliefde en zijne deugden te vereeren. De wreede staatkunde der overheerschers werd daarover verontrouwd; er werd een plan te gelijk van onderdrukking en plundering ontworpen en ten uitvoer gebracht.

De weldadigheid en het godsdienstig gevoelen hadden de kerken van het bisdom met eigendommen begiftigd, welke opbrengt de verzekering van derzelve bestaan uitmaakte. Het russisch gouvernement wilde de bisschoppen onder zijn beheer stellen, doen hen geheel en al van hetzelfde afhangen. Het beroofde dus de bisschoppelijke kerken van die goederen en stelde daarvoor pensioenen in de plaats, waarvan het zich zelf de uitdeeler en beschikker maakte. Deze onbillijke en revolutionaire maatregel strekte zich tot alle lagere kerken uit, toen de opstand den loop van zoo vele daden van onderdrukking deed ophouden.

Wanneer men het bovenstaande leest, zal men over één ding getroffen worden, namelijk, dat Rusland jegens de poolsehe natie, in hetgeen den godsdienst betreft, volstrekt zoo gehandeld heeft, als de eerste fransche omwenteling en het liberalismus onder tijde gewaht Frankrijk, ten opzichte van het katholicisme en de geestelijkheid gehandeld hebben. Bedorven van het geloof, aanwendingen aan een andersdenkende mindetheit gegeven, onderdrukking en vervolging der bedienaars van den godsdienst, plundering der goederen, door loontrekkingen bereide slavernij, veranderingen met de godsdienstige vrijheid strijdig, ziedaar de middelen, door welke men het in de beide landen opvoer gebracht heeft, om de slavernij der volken door de verbastering van het geloof en de dienstbaarheid der geestelijke bonden voor te bereiden. Ook is de sympathie van het liberalismus voor de Polen niets anders dan huichelaarij.

Hoe zou het liberalismus, wanneer het in Frankrijk het russische stelsel in beweging brengt, geheel en al tegenstrijdige grondbeginselen in Polen kunnen begunstigen? Ook is het bewezen, dat het zijne onvruchtbare ondersteuning alleen verleent aan het bedorven gedeelte der natie, aan dat gedeelte, hetwelk de eerste oorzaak der verdeeldheden van dat ongelukkig land geweest is, aan dat gedeelte, hetwelk bestond uit schrijvers van spitschriften, clubisten en fanatieken, hetwelk zich thans tot liberale en doctrinaire filosofen wendt, zoo als het zich vroeger aan de gekroonde filosofen wendde.

De vraag aldus gesteld zijnde, zal men onze genegenheden en

onze bewegingen begrijpen; men zal weten dat wij geenszins de zaak der ongodsdienstigheid en regeringloosheid met onze belangabillig en vrede wenschen vergezellen, wanneer wij van het heldhaftige Polen spreken. (Gazette de France)

LETTERKUNDIGE AANKONDIGING.
 164. A. S. CHIKHOFF, Boekdrukker en Boekverkooper op den Springweg, te Utrecht, zal op Dingsdag den 6 September 1831, en volgende dagen, op eenen huize verkoopen: Eene Fraanse verzameling van welgeconditioneerde L A T I N S C H E, F R A N S C H E, H O O G-, en N E D E R - D U I T S C H E B O E K E N, tot de H O G D E G E L E E R D H E I D, K E R K E L I J K E en N A T U U R L I J K E G E S C H I E D E N I S behoorende; Alles op Maandag den 5 September 1831, op de gewone uren voor een ieder te zien. — Bij overeenkomende is van de Pers gekomen: Het K L E I N E O F F I C I E of de K L E I N E G E T I J D E N D E R H M A A G D M A R I A. Prijs ingenaaid 80 cents.

BEKENDMAKINGEN.
 165. De Notaris G. H. DE KNOCKE VAN DER MEULEN, resident te Oss, zal voor zijne Principalen op Dingsdag den 6 September 1831, ten sterfhuize van wilen CHRISTIAAN VAN DER MEULEN, te Oss, des voormiddags ten 9 ure, publiek en voor alle man opveiler en verkoopen:
 Eenen zindelijken I N B O E B E L, bestaande in een K A R T, H U R E A N, K A S T E N, een staande K L O K, zijnde een achtelagenwerk, T A F E L S, S T O E L E N, L I N N E N, P E L L E N, enige G O U D E N en Z I L V E R E N V R O U W E N L I J F S I E R A D E N, een Z I L V E R E N Z A K H O R L O G I E, M A N S en V R O U W E N K L E E D E R E N, veel V I E L W en O U D gemaakt R O P E R, T I N en B L I K, P O R C E L E I N en A A R D E W E R K.
 Voorts een groote partij extra wel geconditioneerde K O P E R S L A G G E R S G O N D E S C H A P P E N, bestaande in eenen B L A A S B A E G, onderscheidene A A M B E E T E N, S P E R H A K E N, P A R K e n H A N D S C H R O E V E N, vele soorten van extra schoone T I J M O E R S, A R M H K L E I N G E R E E D e, en nog hetgeen verder ten berde zal worden gebracht.
 Nadere Informatien te bekomen ten Kantore der Notaris G. H. DE KNOCKE VAN DER MEULEN, woonende en H. A. BIJVOET te 's Bosch.

ZEGT HET VOORT
PRUZEN DER GRANEN
 Eindhoven, 30 Augustus.
 Tarra, 16 60/100
 Rogge, 16 60/100
 Botkweit, 16 60/100
 Haver, 16 60/100
 Het nederlandsch pond boter, 16 60/100
 De vier nederlandsche ponden roggebrood 25 cents.

BEURSRIJS DER EFFECTEN.
 AMSTERDAM, den 28 Augustus.

NEDERL. Werkel. Schuld. . . . . 2 1/2 pCt	36 1/4	36 3/4	36 1/2
— Rensvaalen	13	13 1/2	13 1/4
— Kaaslijetten	70 1/4	70 3/4	70 1/2
— Regens. geld. 1830, v. 5 pCt	82 1/4	82 3/4	82 1/2
— Schatk. bij. v. groote v. 6 pCt	82 1/4	82 3/4	82 1/2
— Dito kleine v. 100 . . . 6			
— Dito, dito v. 50 . . . 6			
— Vrijwillige Geldleening . . 6	78 1/4	79 1/4	78 1/2
— Amortisatie-Syndikaat v. 4 1/2	58 1/4	59	58 1/2
— Dito, dito 3 1/2	47 1/4	47 3/4	47 1/2
— Antibipatie billet. 1831. . . 6			
— Handel-Maatschappij . . . 4 1/2			
FRANKRIJK. Ins. op het g. boek . 3	54 1/4	54 3/4	54 1/2
— Certificaten van dito . . . 3			
RUSLAND Bij Hope en G. 6	83 1/4	84 1/4	84
— Bij dezelfde 1828 en 29 . . . 6	83 1/4	84 1/4	84
SPANJE Cert. van insch. bij boek . 8	42 1/4	43 1/4	43
— dezelfde te Amsterdam . . . 8			
ENGELAND geconsolideerde . . . 3	81 1/4	82 1/4	82
NEDERL. Certificaten	63 1/4	63 3/4	63 1/2